

BISDOM BREDA

Programmagids 2011-2012

Diocesaan aanbod voor parochies

Voorwoord bisschop Van den Hende	p. 3
Kalender en inhoud	p. 4
Programma-aanbod	p. 9
Trefwoordenregister	p. 72
Nuttige adressen	p. 75

Geloof

De parochie is een instrument om mensen Jezus Christus en zijn evangelie te leren kennen. Daarom geldt bij alles: het geloof voorop. Paars is de kleur van bekering en de bereidheid om naar God te luisteren. Het is de kleur van het bisdom Breda.

Gebouwen

Parochies en samenwerkingsverbanden ontwikkelen een gezamenlijk beheer van de kerkelijke gebouwen met het oog op het onderhoud en het gebruik. Grijs is de kleur van de stenen.

Pastoraat

De Kerk is de gemeenschap van mensen, bijeengeroepen door de Heer. De eerste pastorale zorg gaat uit naar hen die zich tot de Kerk bekennen: de kerkleden. Van daaruit staat de parochie missionair open naar mensen die nog niet of niet meer tot de gemeenschap horen, en die daar wel toe genodigd zijn. Groen is de kleur van de hoop.

Financiën

Parochies en samenwerkingsverbanden ontwikkelen één financieel beheer om het pastoraal team en de activiteiten van de parochie te kunnen financieren. Goudgeel is de kleur van het geld.

Personeel

In het pastoraal team zijn verschillende ambten en functies vertegenwoordigd van priester, pastoraal werk(st)er en diaken. De pastorale beroepskrachten bouwen met de vrijwilligers aan de Kerk als gemeenschap van mensen. Rood is de kleur van de heilige Geest en Pinksteren.

Besturen

Besturen is een werkwoord. Intensivering van samenwerking vraagt om actief besturen op alle beleidsterreinen en om een juiste bestuurlijke inrichting. Blauw is de kleur van daadkracht.

Geachte lezer,

Het is de derde keer dat we deze Programmagids uitgeven. De eerste keren hebben we de Programmagids voor het kalenderjaar uitgebracht. Op uw verzoek maken we hem voortaan per werkjaar. Deze gids verschijnt voor de periode september 2011 - juli 2012. Dat betekent dat deze Programmagids enkele verdubbelingen bevat met de vorige Programmagids.

De Week van de sacramenten (26 september-2 oktober) kunnen we nu in uitgebreidere vorm opnemen. We worden gevoed door de sacramenten om onze band met Christus te versterken en om te getuigen van Gods liefde in woord en daad. Het vieren van de sacramenten is direct verbonden met onze roeping en de sociale leer van de Kerk.

Als leerlingen van Christus worden wij geroepen om in kracht van de heilige Geest getuigenis af te leggen van het evangelie (Lc. 21, 13; Hand. 1, 8) en van de hoop die in ons leeft (1 Petr. 3, 15). Daartoe hebben we vitale parochies nodig. Ik nodig u daarom uit -allen die betrokken zijn bij de organisatie van de parochies en de Kerk van Breda- het aanbod in deze gids ter harte te nemen om samen te bouwen aan vitale parochies met het geloof voorop.

Mgr. dr. J.H.J. van den Hende

Opleiding tot priester of diaken	p. 10
Frenckenprogramma, toeleidingsaanbod voor aanstaande pastorale beroepskrachten	p. 11
Fakkелgesprek	p. 12

2011

SEPTEMBER

2 september	Kunst verbinden met geloof: Het kerkgebouw, huis van God	p. 13
9 september	Antoniusacademie over ontwikkelingssamenwerking en missie	p. 14
11 september	Geloofsgesprek op tv over de sociale leer van de Kerk *	
12 september	Bijeenkomst in het bisschopshuis, de sociale leer van de Kerk	p. 15
14 september	Start Kadercursus sociale leer en diaconie, dekenaat De Baronie	p. 16
15 september	Start Kadercursus catechese, dekenaat Het Markiezaat	p. 17
17 september	Werkdag Tienergroepleiding	p. 18
19 september	Met het oog op armoede: training voor (inter)parochiële caritas instellingen en werkgroepen	p. 19
20 september	Bijeenkomst voor kosters, dekenaat Zeeland	p. 20
26 september t/m 2 oktober	Week van de sacramenten	p. 21
27 september	Start Leergang spiritueel leiderschap	p. 23

OKTOBER

1 oktober	Lopend Vuurtje voor vormelingen	p. 22
3 en 10 oktober	Maria en de oecumene	p. 24
6 oktober	Kerkbalans nieuwe stijl	p. 25
7 oktober	Diaconaal werkbezoek naar ziekenhuis Lievensberg	p. 26
12 oktober	Jaarlijkse ontmoetingsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat	p. 27

12 oktober	Start Cursus nieuwe bestuursleden parochiële caritasinstelling (PCI)	p. 28
14 t/m 16 oktober	Misdienaarsweekend	p. 21
15 en 16 oktober	Reünie Wereldjongerendagen	
16 oktober	Jongerenviering na de Wereldjongerendagen	
17 oktober	Start Basiscursus parochiebestuur (voorheen INB)	p. 29
22 t/m 29 oktober	Bisdombedevaart naar Padua en Assisi	p. 30
30 oktober	Geloofsgesprek op tv over de sociale leer van de Kerk *	
najaar 2011	Naar de 65 jaar, bijeenkomst voor pastoraal werk(st)ers	p. 31
najaar 2011	Voorbij de 65 jaar, bijeenkomst voor priesters en diakens	p. 32

NOVEMBER

1 november	Allerheiligen	
2 november	Allerzielen	
5, 28, 29 november	Startavonden Vastenactie - Vastenestafette 2012	p. 33
6 november	Katholieke jongerendag	
8 en 10 november	Diocesane VPV-dagen	p. 34
8, 15, 22 november	Informatieavonden parochiële caritasinstellingen	p. 35
9 november	Ontmoeting teamassistentes en secretariële ondersteuners	p. 36
13 november	Jongerenviering na de Wereldjongerendagen	
14 en 15 november	Pastoorcursus	p. 37
19 en 20 november	DiaconAction	
25 t/m 27 november	(after)Summerschool: Adventscollege voor jongeren	p. 38
27 november	Advent, 1e zondag	
28 november	Afsluitende bijeenkomst Basiscursus parochiebestuur (voorheen INB)	

DECEMBER

4 december	Geloofsgesprek op tv over de sociale leer van de Kerk *	
11 december	Jongerenviering na Wereldjongerendagen	
11 december	Vesperviering van de gebedskring roepingen	p. 39
25 december	Kerstmis	

2012

JANUARI

9 januari	Nieuwjaarsbijeenkomst in dekenaat Het Markiezaat	
12 januari	Nieuwjaarsbijeenkomst in dekenaat De Baronie	
13 januari	Nieuwjaarsbijeenkomst in dekenaat Zeeland	
13 t/m 15 januari	Kloosterdagen voor het onderwijs (directeuren en docenten)	p. 40
15 januari	Jongerenviering na de Wereldjongerendagen	
16 januari	Bijeenkomst in het bisschopshuis, vijftig jaar Vaticanum II	p. 41
16 januari	Vervolgcurcus parochiebestuur: De financiële inrichting van een parochie cq samenwerkingsverband	p. 42
17 januari	Dag van het Jodendom	
19 januari	Start Kadercurcus liturgie, dekenaat De Baronie	p. 43
19 januari	Start kadercurcus kerkmuziek, dekenaat De Baronie	p. 44
20 januari	Presentatie diocesane cijfers Kerkbalans	p. 45
20 januari	Diaconaal werkbezoek, naar de KMA	p. 46

FEBRUARI

4 februari	Ledenadministratie (Navision)	p. 47
7 februari	Vervolgcurcus parochiebestuur: Kaders voor kerkgebouwen	p. 48
10 februari	Antoniusacademie over economie	p. 49
12 februari	Jongerenviering na de Wereldjongerendagen	
22 februari	Aswoensdag	

MAART

1 maart	Start Kadercurcus catechese, dekenaat Zeeland	p. 50
5 maart	Met het oog op armoede: training voor pastorale beroepskrachten	p. 51
6 maart	Studiedag Liturgie	p. 52
6, 20 en 27 maart	Informatieavonden parochiële caritasinstellingen	p. 53
6, 7 en 15 maart	Informatieavond 'Besturen van de parochie op weg naar 2015'	p. 54
11 maart	Jongerenviering na de Wereldjongerendagen	
11 t/m 14 maart	Retraite voor pastoraal werk(st)ers	p. 55
12 en 14 maart	Cursus werven van vrijwilligers	p. 56
21 t/m 23 maart	Kloosterdagen voor de categoriale zorg	p. 57

APRIL

1 april	Palmpasen	
1 april	Palmzondag	
1 april	Jongerenviering na de Wereldjongerendagen	
2 en 16 april	Projectmatig werken voor besturen en teams	p. 58
4 april	Christmamis (Wouw)	
5 april	Witte Donderdag	
6 april	Goede Vrijdag	
8 april	Pasen	
14 april	Financiële administratie (Navision)	p. 59
14 april	Informatiedag Priester- en diakenopleiding Bovendonk	p. 60
18 april	Vervolgcurcus parochiebestuur: Besturen met het geloof voorop	p. 61
19 april	Kadercurcus Sociale leer en diaconie, dekenaat Het Markiezaat	p. 62
21 april	Theater in de kerk	p. 63
29 april	Roepingenzondag	
29 april	Vesperviering van de gebedskring roepingen	p. 64

MEI

9 mei	Bezinningsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat, de bron van geloof levend houden	p. 65
11 mei	Antoniusacademie over zorg in de wijk	p. 66
14 mei	Bijeenkomst in het bisschopshuis, Verbum Dei: het Woord van God in het leven en de zending van de Kerk	p. 67
17 mei	Hemelvaart	
18 t/m 20 mei	Kloosterweekend voor jongeren: onze aandacht richten op God	p. 68
27 mei	Pinksteren	

JUNI

3 juni	Zondag voor Diaconie	
22 juni	Diaconaal werkbezoek naar een justitiële instelling	p. 69
24 juni	Jaarlijkse retraite voor (aanstaande) priesters en diakens	p. 70

JULI

4 juli - 8 juli	Summerschool 2012: De Kerk en jij!	p. 71
-----------------	------------------------------------	-------

AUGUSTUS

15 augustus	Maria Tenhemelopneming (patroonsfeest bisdom van Breda)	
-------------	---	--

* De geloofsgesprekken worden uitgezonden om 9.35 uur op Nederland 2 voorafgaand aan de uitzending van de eucharistieviering vanuit het bisdom van Breda (10.00 uur). Data van de uitzendingen zijn onder voorbehoud. Ook in 2012 worden zeven geloofsgesprekken uitgezonden. Deze worden gepubliceerd op www.bisdombreda.nl.

In het bisdom van Breda studeren priesters en diakens in opleiding aan de Priester- en diakenopleiding Bovendonk of aan een erkende universitaire of hbo-opleiding. De opleiding duurt in totaal zes jaar. Jonge priesterstudenten volgen hun opleiding in voltijd en wonen in het Sint Antoniushuis. Priester- en diakenstudenten van 28 jaar tot begin 50 studeren in deeltijd op Bovendonk te Hoeven. Zij combineren de studie met hun werk. Op Bovendonk telt een studiejaar 21 studieweekenden.

In de studie wordt persoonsvorming, spirituele vorming, theologische vorming en pastoraal-theologische beroepsvorming geïntegreerd aangeboden. Men volgt colleges in de Bijbelwetenschap, kerkgeschiedenis, systematische

theologie, ethiek, spiritualiteit, pastoraaltheologie, liturgie, filosofie, godsdienstwetenschappen en sociale wetenschappen. De student doet vrijwilligerswerk in een parochie en neemt deel aan een diocesaan programma. Afhankelijk van reeds gevolgde opleiding en verworven competenties, kan een op maat gemaakt opleidingsprogramma samengesteld worden. Om toegelaten te kunnen worden als priesterstudent van Bovendonk moet men zich verbonden hebben met een bisdom, orde of congregatie en voorts gekozen hebben voor de celibataire levensstaat. Kandidaten voor het permanente diaconaat moeten zich eveneens verbonden hebben met een bisdom, orde of congregatie en gekozen hebben voor een definitieve levensstaat.

Het Frenckenprogramma is het diocesaan vormingsprogramma voor wie als priester, diaken of pastoraal werk(st)er wil gaan werken in het bisdom van Breda. Het programma wordt gedurende de laatste drie jaar van de masteropleiding gevolgd op Bovendonk. Elk studiejaar zijn er negen à tien bijeenkomsten. De bijeenkomsten vinden meestal in de avond plaats van 18.15 tot 22.00 uur, en er zijn twee weekeinden.

Het programma bestaat uit drie onderdelen:
1) spiritualiteit
2) praktisch-liturgische vorming
3) beleid en organisatie in het bisdom van Breda

Dit programma wordt in een driejarige cyclus aangeboden. Elk jaar is er ook een werkveldbezoek aan een parochie en aan een instelling.

WANNEER	Studiejaar 2011-2012	WANNEER	Studiejaar 2011-2012 Maandelijks bijeenkomst, circa negen à tien keer per jaar, gedurende drie jaar
VOOR WIE	Voltijdopleiding of deeltijdopleiding voor mannen vanaf 18 jaar met tenminste havo of vwo. Bij onvoldoende vooropleiding geldt dat men onderwijs moet kunnen volgen op tenminste hbo-niveau.	VOOR WIE	Studenten die beginnen aan hun masteropleiding en/of de laatste jaren (stageperiode) van de Priester- en diakenopleiding Bovendonk.
WAAR	Utrecht, Tilburg, Hoeven	WAAR	Centrum Bovendonk, Hoeven
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	Op aanvraag.	KOSTEN	Op aanvraag.
BEGELEIDING	Diverse docenten.	BEGELEIDING	Studiecoördinator Jan Brok, diaken Jan Joosten, e.a.
INFORMATIE	Rector Norbert Schnell, Priester- en diakenopleiding Bovendonk, T 0165 504277, E info@pdob.nl, I www.pdob.nl, zie ook www.roeping.nu	INFORMATIE	Jan Brok, dienst opleiding en vorming, T 0165 504277, E info@pdob.nl
AANMELDEN	Bij de Priester- en diakenopleiding Bovendonk. Voor het studiejaar 2012-2013 uiterlijk op 1 mei 2012. Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277 of E info@pdob.nl	AANMELDEN	Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277 of E info@pdob.nl

Via het Fakkelgesprek kun je in contact komen met een begeleider in een parochie, bij de religieuzen, in het onderwijs of de zorg. Het is in principe één gesprek en bedoeld om je te ondersteunen bij religieuze vragen.

Als deelnemer word je in contact gebracht met een begeleider en kun je ook uitgenodigd worden voor (vervolg) activiteiten die het bisdom organiseert, en zoals deze onder meer door het jongerenpastoraat worden aangeboden. Zie eventueel ook de roepingsite van het bisdom www.roeping.nu.

Het Fakkelgesprek is het vervolg van het Fakkelproject. Het Fakkelproject startte in 2007 en had als doel: het vinden en begeleiden van mensen die hun persoonlijk leven in willen richten op basis van hun gelovige inspiratie, in de vorm van vrijwillige of beroepsmatige inzet.

In kerken en kapellen zijn vele kunstvoorwerpen. 'Voor God is niets mooi genoeg.' Architecten, beeldhouwers, timmerlieden, schrijnwerkers, koperslaggers en glazeniers zijn aangetrokken om de kerken te verfraaien. Vele voorwerpen in kerken hebben een functionele, een betekenisgevende én een artistieke functie. Vele kerken worden opengesteld.

Als gastheer of gastvrouw heet u bezoekers welkom en beantwoordt u vragen. Het is een uitdaging om met mensen die daarvoor openstaan vanuit de kunst in kerken het geloofsgesprek aan te gaan, en om bij de doopvont te spreken over dopen, bij de preekstoel te spreken over preken, bij de biechtstoel over biechten, bij de lessenaar te spreken over het lezen in de Schrift.

Deze bijeenkomst wordt jaarlijks gegeven, voorafgaand aan Open Monumentendag en steeds in een ander dekenaat. Na bijeenkomsten in dekenaat Het Markiezaat (2009) en dekenaat Zeeland (2010) vindt de bijeenkomst in 2011 plaats in het dekenaat De Baronie.

WANNEER	In overleg	WANNEER	Vrijdag 2 september 2011, 14.00 - 16.30 uur
VOOR WIE	Mensen met religieuze vragen die op zoek zijn naar engagement in Kerk en samenleving.	VOOR WIE	Gastheren en gastvrouwen die de openstelling van kerken en kapellen tot taak hebben, mensen die rondleidingen willen verzorgen in hun eigen kerkgebouw (voor geïnteresseerden, vormelingen etc.).
WAAR	Via e-mail en/of telefonisch is er een aanspreekpunt (diaken Peter Hoefnagels). Hij kan doorverwijzen voor een gesprek met een begeleider.	WAAR	H. Laurentius kerk, Ginnekenweg 333, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	30
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening i.s.m. de dienst opleiding en vorming (DOV).	BEGELEIDING	Drs. Vincent Schoenmakers en diaken Frank van Gerven ss.cc.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E fakkel@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

De Antoniusacademie is een forum waar mensen uit Kerk en samenleving op uitnodiging van de bisschop bij elkaar komen om een thema uit de sociale leer van de Kerk nader uit te werken en uit te dragen. De Antoniusacademie is een ronde tafel conferentie om de visies op een vraagstuk zo goed mogelijk uit te wisselen. Op 9 september 2011 vindt een Antoniusacademie plaats over ontwikkelingssamenwerking en missie. De Antoniusacademie wordt driemaal per jaar georganiseerd (zie p. 49 voor de bijeenkomst over economie in januari 2012, zie p. 66 voor de bijeenkomst over zorg in de wijk in mei 2012).

De Antoniusacademie is genoemd naar de heilige Antonius van Padua (12e-13e eeuw). De heilige Antonius had in zijn tijd veel oog voor het leven en de ontplooiingskansen van individuele armen. Hij kwam voor hen op in zijn prediking én door zijn concrete voorbeeld. Antonius had ook zorg voor rijken en machtigen, namelijk dat zij door zijn prediking op hun beurt evenzeer oog zouden krijgen voor het leven van de kleinen en hen als mens, naar Gods beeld geschapen, zouden herkennen en erkennen.

Deze bijeenkomst in het bisschopshuis, de derde van 2011, staat in het teken van de sociale leer van de Kerk. De dienst aan de naaste is een onmisbare uiting van ons geloof en heeft alles te maken met geloofwaardigheid (Jak. 2, 14-17).

We spreken met elkaar over de sociale leer van de Kerk met het oog op de inspiratie voor en de doorwerking in de praktijk. Er is een bisdommagazine over de sociale leer van de Kerk beschikbaar. Ook wordt een nieuwe serie geloofsboekjes over de sociale leer gepresenteerd.

Bijeenkomsten in het bisschopshuis worden drie keer per jaar gehouden op een maandagavond. De bijeenkomsten zijn speciaal voor pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda. Na twee of drie korte inleidingen is er in een tweede deel gelegenheid om vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

WANNEER	Vrijdag 9 september 2011, 15.00 - 17.30 uur
VOOR WIE	Op uitnodiging voor mensen uit Kerk en maatschappelijke organisaties uit de samenleving.
WAAR	H. Antoniuskathedraal, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Bisschop Van den Hende en diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Op uitnodiging van de bisschop.

WANNEER	Maandag 12 september 2011, 19.30 - 21.45 uur
VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.
WAAR	Bisschopshuis, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Bisschop Van den Hende.
INFORMATIE	Secretariaat bisdomleiding, T 076 5223444, E secr.bisdomleiding@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

KADERCURSUS SOCIALE LEER EN DIACONIE

DEKENAAT DE BARONIE

KADERCURSUS CATECHESE

DEKENAAT HET MARKIEZAAT

De 'Kadercursus sociale leer en diaconie' geeft een inhoudelijke vorming op diaconaal gebied, waarbij het 'Compendium van de sociale leer van de Kerk' leidraad is. Vanuit de menselijke waardigheid, het centrale begrip van de sociale leer van de Kerk, worden verschillende terreinen van de samenleving belicht, zoals arbeid, zorg, onderwijs, en publiek bestuur.

De kadercursus wordt in de loop van een jaar gegeven, in vijftien avonden. De onderwerpen die aan de orde komen:

- de Bijbelse wortels van barmhartigheid en gerechtigheid
- het evangelisch besef dat dienst aan de Heer en dienst aan de naaste samengaan
- de sociale rechtvaardigheid in de geschiedenis van de Kerk
- sociale encyclieken van de Kerk
- de inspiratie van diaconale heiligen
- praktijkvoorbeelden van concrete diaconale activiteiten in de parochies

De kadercursus sociale leer en diaconie start in 2011 in dekenaat De Baronie en rouleert daarna, zoals de andere kadercursussen, door de drie dekenaten.

De 'Kadercursus catechese' geeft een inhoudelijke vorming op catechetisch gebied. Er is uitvoerig aandacht voor de praktijk. Theorie en praktijk worden geïntegreerd met elkaar. De Kadercursus catechese wordt gegeven in twaalf avonden verdeeld over vier modules.

De onderwerpen die aan de orde komen:

- Wat is catechese? Kenmerken van catechese, doel en taken, doelgroepen, nieuwe wegen van de parochie-catechese, de gemeenschap vitaliseren.
- Het christelijk geloof: God, de Bijbel in de catechese, de geloofsbelijdenis
- Speerpunt in het bisdom van Breda: sacramentencatechese
- Praktijkavonden: het voorbereiden van een catecheseavond, het maken en hanteren van een draaiboek

De Kadercursus catechese werd in 2010 voor de eerste maal gegeven in dekenaat De Baronie. In 2011 vindt de cursus plaats in dekenaat Het Markiezaat. De kadercursus rouleert door de drie dekenaten.

WANNEER	15 woensdagavonden, 19.30 - 21.30 uur, start woensdag 14 september 2011 2011: 14 en 28 september / 12 oktober / 9 en 23 november / 7 en 21 december 2012: 4 en 18 januari / 1, 15 en 29 februari / 14 en 28 maart / 11 april	WANNEER	12 donderdagavonden, 19.30 - 21.30 uur, start 15 september 2011 2011: 15 en 29 september / 6 en 20 oktober / 3, 10 en 24 november / 8 december 2012: 12 en 26 januari / 9 en 16 februari.
VOOR WIE	Vrijwilligers werkgroepen diaconie, bestuursleden (inter)parochiële caritasinstellingen, (kader)vrijwilligers parochies.	VOOR WIE	Vrijwilligers werkgroepen catechese.
WAAR	Dekenaal centrum De Baronie, Rijen	WAAR	Dekenaal centrum dekenaat Het Markiezaat, Roosendaal
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20	MAX. AANTAL DEELNEMERS	20
KOSTEN	€75 per persoon	KOSTEN	€75 per persoon
BEGELEIDING	Myriam de Jong-Smits, medewerker diaconie en diaken Fred van Iersel, diocesaan functionaris sociale leer.	BEGELEIDING	Martina Meul, catecheet, en pastoraal werkster Els Ettes.
INFORMATIE	Myriam de Jong-Smits T 076 5223444, E mdejongsmits@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Martina Meul, T 076 522 34 44, E bg.onderwijs@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Vóór 5 september 2011 en op voordracht van de pastorale beroepskracht uit de eigen parochie via E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	Vóór 1 september 2011 via E programmagids@bisdombreda.nl

Wegens succes voor de tweede keer georganiseerd: een werk- en inspiratiedag rond tienerpastoraat in parochies, gericht op bestaande groepen en op parochies die een tienergroep willen oprichten.

Er wordt uitgewisseld over vragen en uitdagingen waar je als tienergroepleiding mee te maken krijgt en aan de hand van concrete voorbeelden en materialen wordt getoond hoe tienerpastoraat vorm kan krijgen. Daarnaast kun je je verdiepen in een of meer thema's, bijvoorbeeld rondom het opzetten van een tienergroep of het gebruik van werkvormen.

Ook voor deelnemers die er de vorige keer bij waren is de dag interessant.

Ruim 10% van de Nederlanders leeft in armoede. Armoede leidt tot sociale uitsluiting en beperkt de mogelijkheden tot ontplooiing en ontwikkeling. Veel mensen durven er niet voor uit te komen.

In samenwerking met Stichting de Vonk wordt deze training gegeven, waarna u beter in staat bent om armoede te signaleren en hoe daar in praktijk mee om te gaan. Mensen in een situatie van armoede worden hierdoor beter bereikt en geholpen en de (inter)parochiële caritas instellingen is hierdoor beter in staat om de eigen doelen te realiseren.

U wordt geïnformeerd over armoede in Nederland, wat armoede met mensen doet en hoe armoede kan worden tegengegaan in de parochie(kern) in het kader van diaconie en caritas. Aan de hand van praktijkvoorbeelden leert u handelen op basis van de beleving en houding van mensen en ontdekt u de valkuilen van de hulpverlener.

Er worden twee trainingen gegeven: een voor vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld leden van een zieken- of huisbezoekgroep, en een voor pastorale beroepskrachten en (zie p. 51).

WANNEER	Zaterdag 17 september 2011, 10.00 - 17.00 uur	WANNEER	Maandag 19 september 2011, 19.00 - 22.00 uur
VOOR WIE	Vrijwilligers, leiding tienergroepen in parochies, pastorale beroepskrachten met jongerenpastoraat in hun portefeuille, jongeren (18+) die belangstelling hebben voor het onderwerp.	VOOR WIE	Leden van de (inter)parochiële caritasinstellingen, leden werkgroepen diaconie en vrijwilligers van bezoekgroepen.
WAAR	Paulusabdij (chemin Neuf) Oosterhout	WAAR	Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	15
KOSTEN	€10 per persoon	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Nancy van der Zande-Van Geel, coördinator diocesaan jongerenwerk.	BEGELEIDING	Pastorale dienstverlening i.s.m. Marja Wittenbols van Stichting de Vonk.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl, of E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Op deze bijeenkomst voor kosters wordt de nieuwe editie van het 'Kostersboek' toegelicht (uitgave november 2010). Deze herdruk is geheel hernieuwd en aangevuld en geeft niet alleen praktische informatie en concrete tips voor kosters, maar ook voor misdienaars.

Concreet zal deze middag ingaan op het sacrament van de Eucharistie. Annie Coppens-Baeten, verbonden aan het Centrum voor Parochiespiritualiteit in Nijmegen -uitgever van het Kostersboek-, verzorgt de inleidingen. Aansluitend is er een rondleiding door de kerk.

In februari 2011 werd al een vergelijkbare bijeenkomst gehouden in dekenaat Het Markiezaat. In 2012 volgt nog een bijeenkomst in dekenaat De Baronie.

Van **maandag 26 september 2011 tot zondag 2 oktober 2011** organiseert het bisdom van Breda de 'Week van de sacramenten'. Parochies worden uitgenodigd hierbij met eigen activiteiten aan te sluiten.

Het diocesane programma in de Week van de sacramenten:

- **Het doopsel.** Maandag 26 september, 19.30 tot 22.00 uur
Studiebijeenkomst voor parochiebestuurders en pastorale beroepskrachten. M.m.v. diaken R. de Weerd en godsdienstsocioloog Th. Schepens. Parochiecentrum De Ark, Hontestraat 6, 4411 CL Rilland.
- **De ziekenzalving.** Dinsdag 27 september, 14.30 tot 17.00 uur
Bezinningsbijeenkomst van religieuzen. M.m.v. S. Kuijten smm, gedelegeerde voor de religieuzen.
- **De wijding.** Woensdag 28 september, 14.30 tot 17.00 uur
Studiebijeenkomst voor pastorale beroepskrachten over het gebed als dragende grond van de wijding; bidden en werken. M.m.v. diaken V. de Haas en rector N. Schnell. Bovendonk, Hofstraat 8, 4741 AK Hoeven.
- **Boete en verzoening.** Donderdag 29 september, 14.30 tot 17.00 uur
Werkbezoek aan Meersel-Dreef (minderbroeders- kapucijnen) voor priesters en priesterstudenten van het bisdom van Breda met ontmoeting en inleiding voor biechtvaders. M.m.v. diaken E. Bornhijm en pastoor F. van Hees. Klooster paters Kapucijnen, Dreef 38, 2328 Meersel-Dreef, België.
- **Het huwelijk.** Vrijdag 30 september, 14.30 tot 17.00 uur
Studiemiddag voor pastorale beroepskrachten en leden werkgroepen huwelijksvoorbereiding over het huwelijk vanuit Bijbels, juridisch en pastoraal perspectief. I.s.m. de Diocesane commissie voor liturgie. Klooster Broeders van Huijbergen, Boomstraat 7, 4635 CX Huijbergen.
- **Het vormsel.** Zaterdag 1 oktober, 10.00 tot 16.00 uur
Lopend Vuurtje voor vormelingen van het bisdom van Breda. M.m.v. diaken P. Hoefnagels, deken P. Verbeek, pastoraal werker H. Geppaart, pastoraal werkster I. Leemput, coördinator jongerenpastoraat N. van der Zande. Bergen op Zoom.
- **De eucharistie.** Zondag 2 oktober, 10.30 tot 14.00 uur
Aanbod voor acolieten van 18 jaar en ouder. M.m.v. diaken P. Hoefnagels en diaken R. de Weerd. H. Antoniuskathedraal, Sint Janstraat, Breda.

Voor vragen over de Week van de sacramenten:

Hanneke Oomen, T 076 5223444, E hoomen@bisdombreda.nl

Misdienaars uit het bisdom worden uitgenodigd voor het misdienaarsweekend van 14 t/m 16 oktober (misdienaarsweekend@xs4all.nl)

WANNEER Dinsdag 20 september 2011, 13.30 uur

VOOR WIE Vrijwilligers in de parochies die de taak van koster vervullen.

WAAR H. Blasiuskerk, Kerkdreef 4, 4451 AD Heinkenszand

MAX. AANTAL DEELNEMERS N.v.t.

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Deken Peter de Rooij en deken Paul Verbeek.

INFORMATIE Deken Paul Verbeek, T 0113 561764, E dek.zeeland@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

Op zaterdag 1 oktober, de laatste dag van de Week van de sacramenten, vindt de jaarlijkse vormelingendag van het bisdom plaats: Lopend Vuurtje. Deze vormelingendag is er speciaal voor jongeren die hun vormsel gaan doen én voor jongeren die het vormsel het afgelopen jaar ontvingen.

Rond het thema 'De kracht van de heilige Geest' worden vormelingen een hele dag uitgedaagd om zich sterk te maken voor hun geloof. De dag start met een eucharistieviering. In werkwinkels gaan de vormelingen actief en inhoudelijk aan de slag gaan met het thema.

Ook de ouders van vormelingen en begeleiders zijn uitgenodigd en kunnen meedoen.

De leergang spiritueel leiderschap richt zich op de ontwikkeling van het leiderschap van pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda. Goed leiderschap kan het verschil maken in elke organisatie, dus ook in een parochie of in een samenwerkingsverband van parochies. De leergang is gebaseerd op de Regel van Benedictus, een kloosterregel uit de 6e eeuw, die voor een groot gedeelte bestaat uit Bijbelse noties en ervaringen in het samenleven met en leidinggeven aan medebroeders. De Duitse benedictijner monnik Anselm Grün is grondlegger van deze leergang, die ook elementen bevat uit lichaamswerk, psychologie en bedrijfskunde.

In de leergang zijn belangrijke elementen van het diocesaan beleid opgenomen, zoals het geloof voorop, de onderscheiden ambten en functies, het werken in een teamverband en samenwerken.

De leergang duurt een jaar en bestaat uit vier blokken van drie dagen in de Trappisten Abdij van Koningshoeven te Tilburg. Het eerste blok is bezinnend van aard, verdieping van de eigen spiritualiteit komt aan de orde. Blok 2 tot en met 4 gaan achtereenvolgens over: leidinggeven aan jezelf, de verbinding met de ander en authenticiteit en de verbinding met het grote geheel. Daarnaast zijn er intervisiegroepen, kan voorzien worden in individuele geestelijke begeleiding en is bestudering van enige literatuur gewenst.

WANNEER	Zaterdag 1 oktober 2011, 10.00 - 16.00 uur	WANNEER	Start 27-29 september 2011 2011: 27-29 september / 22-24 november / 2012: 13-15 maart / 19-21 juni
VOOR WIE	Vormelingen van het jaar 2010-2011, vormelingen 2011-2012 en ouders en begeleiders.	VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda.
WAAR	Bergen op Zoom	WAAR	Abdij Koningshoeven, Berkel-Enschot
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	12
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	€500 per persoon. Hierin zijn de kosten voor het verblijf in de abdij opgenomen.
BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, pastorale beroepskrachten Han Geppaart, Ineke Leemput, Paul Verbeek, coördinator jongerenpastoraat Nancy van der Zande-Van Geel.	BEGELEIDING	Jos van Genugten, pastorale dienstverlening.
INFORMATIE	Jongerenpastoraat T 076 5223444, E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl Een beschrijving van de leergang is beschikbaar.
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	Vóór 15 september 2011 via E programmagids@bisdombreda.nl

In het jaar 2005 verscheen een oecumenisch rapport met als inhoud een studie en reflectie op de betekenis van Maria in het leven en de leer van de Kerk. Het was de vrucht van vijf jaar dialoog tussen de Katholieke Kerk en de Anglicaanse Kerk.

In het rapport wordt een uitvoerig onderzoek gedaan naar de plaats van Maria in de context van het Nieuwe Testament als geheel, tegen de achtergrond van het Oude Testament en in het licht van de hele traditie. De studie en de dialoog, waar dit rapport de weerslag van is, bouwt aan de oecumenische toenadering.

Kerkebalans nieuwe stijl is een methode om de opbrengst van de actie Kerkebalans te verhogen. Twee begrippen staan centraal in Kerkebalans nieuwe stijl: verbreden (méér mensen geven) en verdiepen (mensen geven méér).

Jaarlijks wordt vanwege de goede aandacht voor parochiefinanciën een bijeenkomst belegd. De bijeenkomst Kerkebalans nieuwe stijl wordt in het najaar 2011 gehouden. Thema van deze avond is 'geldwerving in de parochies'.

Dit jaar is er speciaal aandacht voor de ledenadministratie.

WANNEER	Maandag 3 en 10 oktober 2011, 19.30 - 21.45 uur	WANNEER	Donderdag 6 oktober 2011, 19.30 - 21.30 uur
VOOR WIE	Voor pastorale beroepskrachten en vrijwilligers die zich willen verdiepen in de ontwikkelingen van het oecumenisch proces en die zich willen verdiepen in het denken over de plaats van Maria in het geloof van de Kerk.	VOOR WIE	Vrijwilligers, bestuursleden en pastorale beroepskrachten die in hun parochie deel uitmaken van de werkgroep Kerkebalans.
WAAR	O.L. Vrouw van Altijdurende Bijstand, Kade 23, 4703 GA Roosendaal	WAAR	Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal
MAX. AANTAL DEELNEMERS	25	MAX. AANTAL DEELNEMERS	20
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diaken Rob van Uden, betrokken vanuit het bisdom bij de oecumene. M.m.v. diaken René de Weerd, functionaris voor oecumene voor het bisdom van Breda.	BEGELEIDING	Econoom Gerard de Rooij, adjunct-econoom Marianne Aarts, Gerrit van Dieren (financiën), Daphne van Roosendaal (communicatieregisseur).
INFORMATIE	Diaken Rob van Uden.	INFORMATIE	Gerrit van Dieren, T 076-5223444, E gvdieren@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

DIACONAAL WERKBEZOEK NAAR ZIEKENHUIS LIEVENSBERG

JAARLIJKSE ONTMOETINGS DAG VOOR PASTORALE BEROEPSKRACHTEN MET EMERITAAT

Met een diaconaal werkbezoek informeren de bisschop en de bisdomstaf zich op locatie over een problematiek of een sociaal vraagstuk en gaan daarover in gesprek, mede vanuit de sociale leer van de Kerk. Voor de diaconale werkbezoeken nodigt het bisdom tevens direct betrokken mensen uit de parochies en het maatschappelijk middenveld uit.

Op vrijdag 7 oktober bezoekt de bisschop Ziekenhuis Lievensberg in Bergen op Zoom.

Bij dit werkbezoek staat de volgende vraag centraal: hoe gaat het management om met actuele bestuurlijke en organisatorische uitdagingen en op welke wijze is er oog voor de hele mens en voor concrete personen in groter wordende zorginstellingen?

Jaarlijks wordt door de bisdomleiding de emeriti-ontmoetingsdag georganiseerd voor alle emeriti van het bisdom van Breda: priesters, diakens, en pastoraal werk(st)ers.

De emeritidag staat in het teken van informatie-uitwisseling en wederzijdse ontmoeting.

WANNEER	Vrijdag 7 oktober 2011, 15.00 - 17.00 uur	WANNEER	Woensdag 12 oktober 2011
VOOR WIE	Mensen uit Kerk en maatschappelijke organisaties uit de samenleving op uitnodiging van de bisschop.	VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten met emeritaat.
WAAR	Ziekenhuis Lievensberg, Boerhaaveplein 1, 4624 VT Bergen op Zoom	WAAR	Centrum Bovendonk, Hoeven
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.	BEGELEIDING	Bisdomleiding
INFORMATIE	Diaken P. Hoefnagels, T 076 522 34 44 E phoefnagels@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Addy Kanters, T 076 5223444, E akanters@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Op uitnodiging van de bisschop.	AANMELDEN	Vóór 4 oktober 2011 via E programmagids@bisdombreda.nl

CURSUS NIEUWE BESTUURSLEDEN PAROCHIEËLE CARITASINSTELLING (PCI)

BASISCURSUS PAROCHIEBESTUUR

De cursus 'Nieuwe bestuursleden parochiële caritasinstelling (PCI)' telt vijf bijeenkomsten. Zij is met name bestemd voor bestuursleden van de (inter) parochiële caritas instellingen (PCI's) in hun eerste benoemingstermijn.

U krijgt zicht op de kern van caritas en diaconie en het werk van een caritas-bestuur in en buiten de parochie. In de vijf bijeenkomsten wordt het reglement van de PCI behandeld en het doel van de parochiële caritasinstelling. Ook komen de begrippen caritas en diaconie aan bod, het werk van de PCI in de praktijk én met wie je daarvoor kunt samenwerken. Ook worden thema's van de sociale leer van de Kerk belicht in relatie tot het werk en de doelstellingen van de PCI's.

De cursus werd in 2010 op drie plaatsen gehouden, omdat het enige tijd geleden was dat deze aangeboden was. Met ingang van 2011 rouleert deze cursus over de drie dekenaten. Hij wordt in 2011 in dekenaat Het Markiezaat gegeven.

Elk najaar wordt een speciale cursus gegeven voor kerk- en parochiebestuurders: de Basis cursus parochiebestuur. Deze cursus geeft in compacte vorm inzicht in de basis-elementen van het besturen van een parochie. Voor zover de tijd het toelaat, wordt niet alleen informatie gegeven, maar ook met oefensituaties gewerkt. De cursus omvat een vier avonden. Successievelijk komen thema's aan de orde als:

- Positie, functie en taak van de parochie
- Positie, functie en taak van een parochiebestuurder
- Goed bestuur en leiderschap
- Doelgroepen en stakeholders
- Geloof voorop

Tijdens de vierde avond zijn de cursisten te gast in het bisdomkantoor in Breda. Deze laatste avond is een ontmoeting met de bisschop, het bisdombestuur en de diensten van het bisdom. Voorheen heette deze cursus Introductie-cursus Nieuwe Bestuursleden (INB). De bijeenkomst is inclusief broodmaaltijd.

Deze cursus kan op verzoek ook gegeven worden ter plaatse in nieuwe samenwerkingsverbanden voor parochiebestuurders en leden van de parochiekerncommissies. Meer informatie hierover is te verkrijgen bij diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.

WANNEER Start woensdag 12 oktober 2011, 19.30 uur
2011: Woensdag 12 en 26 oktober / 9 en 23 november / 7 december

VOOR WIE Bestuursleden van de (inter)parochiële caritasinstellingen.

WAAR Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal

MAX. AANTAL DEELNEMERS 15

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Diaken Wim Tobé, functionaris PCI.

INFORMATIE Diaken Wim Tobé, T 076 5223444, E wtobe@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER Start maandag 17 oktober, 19.30 - 21.45 uur
2011: maandag 17 en 31 oktober / 14 november
Afsluitende bijeenkomst: maandag 28 november, 18.00 - 21.30 uur

VOOR WIE Voor recent in functie getreden kerk- en parochiebestuurders en als 'opfriscursus' voor bestuurders die al langer in functie zijn.

WAAR Cursus: Dekenaal centrum te Roosendaal
Afsluitende bijeenkomst: Bisdomkantoor Breda (incl. broodmaaltijd).

MAX. AANTAL DEELNEMERS 20

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.

INFORMATIE Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

Na de succesvolle bisdombede vaart in 2009 (Lourdes) wordt in 2011 opnieuw een bedevaart georganiseerd. Van 22 tot 29 oktober 2011 vindt een bisdombede vaart naar Padua en Assisi plaats.

Op deze bisdombede vaart gaat het bisdom op weg in de voetsporen van de heilige Franciscus en de heilige Antonius van Padua en de heilige Clara met de vraag: 'Heer, wat wilt Gij dat ik doe?' Dit was de vraag die de heilige Franciscus van Assisi stelde. Door de Bijbel open te slaan en biddend te lezen kwam hij tot een antwoord.

Parochies worden uitgenodigd om in de aanloop naar de bedevaart en in de week van de bisdombede vaart met eigen inhoudelijke activiteiten aan te sluiten bij wijze van thuisprogramma.

Voor pastoraal werk(st)ers in de parochies die 63 jaar of ouder zijn worden drie bijeenkomsten aangeboden met het oog op het 65e levensjaar en de pensioengerechtigde leeftijd.

De bijeenkomsten staan in het kader van terugblikken: roeping en levensverhaal, de gedane pastorale arbeid, hoe de volgende levensfase in te richten? Wat heb ik nodig om mijn fysieke en spirituele balans in het leven te blijven behouden?

WANNEER	Zaterdag 22 tot zaterdag 29 oktober 2011	WANNEER	Drie middagen in het najaar van 2011
VOOR WIE	Gelovigen in het bisdom van Breda.	VOOR WIE	Pastoraal werk(st)ers die in een parochie werkzaam zijn van het bisdom van Breda en die 63 jaar of ouder zijn.
WAAR	Padua en Assisi	WAAR	In onderling overleg.
MAX. AANTAL DEELNEMERS	<i>De inschrijving sloot per 1 juni 2011.</i>	MAX. AANTAL DEELNEMERS	8
KOSTEN	€595 (op basis van een tweepersoonskamer).	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Bisschop Van den Hende en pastorale beroepskrachten.	BEGELEIDING	Pastorale dienstverlening.
INFORMATIE	T 076 5223444, E bisdombedevaart@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	<i>De inschrijving sloot per 1 juni 2011.</i>	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Voor priesters en diakens in de parochie die 63 jaar of ouder zijn worden twee bijeenkomsten aangeboden met het oog op het 65e levensjaar, de pensioengerechtigde leeftijd en het emeritaat vanaf 75 jaar.

De bijeenkomsten staan in het kader van terugblikken en vooruitblikken: Hoe kan en blijf ik me inzetten als ambtsdrager van de Kerk? Wat heb ik nodig om mijn fysieke en spirituele balans in leven en werk te blijven behouden? En welke financiële zaken veranderen (AOW en pensioen)?

Bij de eerste bijeenkomst zal Annemiek Waij, diocesaan benoemingenfunctionaris aanwezig zijn. Econoom Gerard de Rooij zal in de tweede bijeenkomst zakelijke aspecten bespreken.

De campagne voor de Vastenaktie en Vastenestafette 2012 start in het najaar 2011. Om kennis te maken met de projecten en het ondersteuningsmateriaal vinden er verschillende bijeenkomsten plaats. Zo is er de landelijke startdag van de Vastenaktie op 5 november 2011 in Utrecht. De dekenaten Markiezaat en De Baronie organiseren dekenale startbijeenkomsten. In het dekenaat Zeeland wordt op aanvraag van parochies en samenwerkingsverbanden informatie verstrekt.

Behalve informatie over de campagne van de Vastenaktie wordt een impuls gegeven voor de Vastenestafette van 2012. Naast parochies worden ook kloosters, inloopcentra, zorgcentra en scholen uitgenodigd om deel te nemen aan deze bijzondere vorm van bezinning, ontmoeting en actie.

De Vastenestafette werd in 2010 voor het eerst gehouden.

WANNEER	Twee middagen in het najaar van 2011	WANNEER	Maandag 28 november 2011, 19.30 - 21.30 uur voor dekenaat De Baronie Dinsdag 29 november 2011, 19.30 - 21.30 uur voor dekenaat Het Markiezaat Zaterdag 5 november 2011, landelijke startdag Vastenaktie
VOOR WIE	Priesters en diakens die in een parochie werkzaam zijn van het bisdom van Breda en die 63 jaar of ouder zijn.	VOOR WIE	Wergroepen diaconie, (inter)parochiële caritasinstellingen, pastorale beroepskrachten, vertegenwoordigers van kloosters, leerkrachten van basisscholen en belangstellenden.
WAAR	In onderling overleg.	WAAR	Dekenaat De Baronie: de Michaelkerk, Hooghout 67, 4817 EA Breda Dekenaat Het Markiezaat: het dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal Landelijke startdag Vastenaktie: Utrecht
MAX. AANTAL DEELNEMERS	8	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Pastorale dienstverlening.	BEGELEIDING	Hubert Janssen, diocesaan missiesecretaris.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Hubert Janssen, T 076 5223444, E hjanssen@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

JANUARI

FEBRUARI

MAART

APRIL

MEI

JUNI

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

JANUARI

FEBRUARI

MAART

APRIL

MEI

JUNI

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

Eenmaal per jaar worden alle pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda uitgenodigd voor de VPV-dagen (Voortgezette Pastorale Vorming). Het betreft twee dagen met een gelijk programma, zodat u de keuze heeft uit twee data.

De VPV-dagen staan dit jaar in het teken van de sociale leer van de Kerk. Vier terreinen worden met het oog op het pastoraal handelen van de beroepskrachten concreet uitgewerkt in inleidingen en werkwinkels: arbeid, zorg, onderwijs en publiek bestuur.

De VPV-dagen zijn studieuze en bezinnende van karakter en zijn bovendien gericht op ontmoeting. Maar ook willen zij een praktisch bijdrage leveren aan verdere professionalisering van de pastorale beroepskrachten. Het thema van de dagen is telkens gerelateerd aan het diocesane beleid.

Tweemaal per jaar is er per dekenaat een bijeenkomst met de besturen van de (inter)parochieële caritasinstellingen. De bijeenkomst in het najaar is opgezet om informatie uit te wisselen tussen bisdomleiding en de besturen met betrekking tot het diaconale beleid en de diaconale financiën.

WANNEER	Dinsdag 8 en donderdag 10 november 2011	WANNEER	Dinsdag 8 november 2011, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat De Baronie Dinsdag 15 november 2011, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat Het Markiezaat Dinsdag 22 november 2011, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat Zeeland
VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.	VOOR WIE	Bestuursleden van de (inter)parochieële caritasinstellingen.
WAAR	Centrum Bovendonk, Hoeven	WAAR	Dekenaat De Baronie: de Michaelkerk, Hooghout 67, 4817 EA Breda Dekenaat Het Markiezaat: het dekenaal centrum, Roosendaal Dekenaat Zeeland: het parochiecentrum van de Emmaüskerk, Alberdinck Thijmstraat 2, Terneuzen
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening en diaken Fred van Iersel, diocesaan functionaris sociale leer van de Kerk.	BEGELEIDING	Diaken Wim Tobé, functionaris PCI.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Wim Tobé, T 076 5223444, E wtobe@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Vóór 1 november 2011 via E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Jaarlijks wordt voor teamassistenten en secretariële ondersteuners en ontmoeting belegd met aandacht voor inhoudelijke verdieping, praktische toerusting en onderling overleg.

Het bisdombestuur introduceert een nieuwe cursus speciaal voor pastoors. Op basis van goede ervaringen in andere bisdommen wordt hiervoor samenwerking gezocht met een extern bureau.

De priester die pastoor is heeft vanuit zijn ambt de leiding in de parochie. Deze tweedaagse cursus gaat in op vragen die te maken hebben met het pastoorsambt in groter wordende parochies. Daarin doen zich nieuwe uitdagingen voor rond het vormgeven van het pastoraat en het bestuurlijk aansturen van samenwerking tussen parochies en parochiekernen. In de cursus komt nadrukkelijk ook de balans tussen leven en werken aan bod.

WANNEER Woensdag 9 november 2011, 10.00 - 12.30 uur

VOOR WIE Teamassistenten en secretariële ondersteuners in de parochies.

WAAR Bisdomkantoor, Breda

MAX. AANTAL DEELNEMERS N.v.t.

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Annemiek Waij, benoemingenfunctionaris parochiepastoraat.

INFORMATIE Annemiek Waij, T 076-5223444, E awaij@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER Tweedaagse cursus op maandag 14 en dinsdag 15 november 2011

VOOR WIE Voor pastoors.

WAAR Centrum Bovendonk, Hoeven

MAX. AANTAL DEELNEMERS 12

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Rector Norbert Schnell en diaken Peter Hoefnagels.

INFORMATIE Rector Norbert Schnell, T 0165 504277, E info@pdob.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

Vanwege de Wereldjongerendagen vindt de Summerschool dit jaar plaats in het najaar als (after)Summerschool. De (after)Summerschool is een weekend voor jongeren die zich willen verdiepen in hun geloof.

De (after)Summerschool gaat over de sociale leer van de Kerk. Het centrale uitgangspunt van de sociale leer is de menselijke waardigheid. De mens is beeld van God en daarom heeft iedere persoon een onvervreembare waardigheid, ook bij armoede en ellende, bij onrechtvaardige machtsuitoefening, in onschuldig lijden. Aan de hand van de zeven werken van Barmhartigheid (Mat. 25) kijken we naar onze aandacht en inzet voor onze naaste.

Tijdens de (after)Summerschool ga je de diepte in tijdens bijzondere 'lessen' van verschillende deskundigen. Na elke les is er een ontmoeting met een inspirerende persoon die in zijn of haar dagelijks leven concreet werk maakt van wat in de ochtend is verteld. In de middag krijg je de tijd om na te denken over wat je in de ochtend hebt gehoord en om na te denken over wat het voor jou betekent. In de avond is er een gezellig programma.

Op Roepingenzondag 2010 startte een gebedskring roepingen voor het bisdom van Breda. De gebedskring komt tweemaal per jaar bijeen voor een vesperviering. De vespervieringen vinden plaats in de H. Antoniuskathedraal om 17.00 uur.

In de vesper wordt gebeden om priesterroepingen, diakenroepingen en roepingen tot het religieuze leven.

Mensen die het gebed om roepingen in het bisdom van Breda mee willen dragen zijn van harte uitgenodigd om zich aan te sluiten bij de gebedskring roepingen. In het bijzonder wordt om gebed gevraagd voor de Priester- en diakenopleiding Bovendonk.

Leden van de gebedskring worden persoonlijk uitgenodigd voor de bijeenkomsten van de gebedskring. Als lid ontvangt u ook informatie over de Priester- en diakenopleiding Bovendonk.

WANNEER	Vrijdag 25 november 2011 (19.00 uur) t/m zondag 27 november (18.00 uur)	WANNEER	Zondag 11 december, 17.00 uur
VOOR WIE	Jongeren van 17-30 jaar.	VOOR WIE	Iedereen die het gebed om roepingen in het bisdom van Breda mee wil dragen.
WAAR	Paulus abdij (Chemin Neuf), Oosterhout	WAAR	H. Antoniuskathedraal, Sint Janstraat, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	€30 per persoon	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diaken Egbert Bornhijm.	BEGELEIDING	Rector N. Schnell i.s.m. deken Paul Verbeek.
INFORMATIE	Pastorale dienstverlening, T 076 5223444, E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl	INFORMATIE	T 076 5223444, E gebedskringroepingen@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	T 076 5223444, E gebedskringroepingen@bisdombreda.nl

KLOOSTERDAGEN VOOR HET ONDERWIJS (DIRECTEUREN EN DOCENTEN)

BIJENKOMST IN HET BISSCHOPSHUIS VIJFTIG JAAR VATICANUM II

Jaarlijks worden kloosterdagen aangeboden voor het onderwijs. Er zijn kloosterdagen voor docenten en directeuren en kloosterdag voor studenten aan de Pabo.

Deze kloosterdagen voor directeuren en leerkrachten gaan over de spiritualiteit van Franciscus.

Aan de hand van de spiritualiteit van Franciscus kijken we naar ons eigen handelen, leven en werken. We kijken hoe we een bewustere keuze kunnen maken om te leven en te werken vanuit het evangelie.

Hoe gebruiken we onze tijd?
Wat is belangrijk?
Waar komt het eigenlijk op aan in dit leven?
Waar moet ik geen energie meer instoppen?
Hoe kan ik momenten van rust, bezinning en reflectie inlassen in het dagelijks leven?

Tijdens de kloosterdagen heeft u gesprekken met de andere deelnemers en met de kloosterlingen. Samen wordt er in de Bijbel gelezen, naar de gebedsdiensten gegaan, het kloosterleven gedeeld. En er is tijd voor ontspanning en gezellig samenzijn.

Van 1962 tot 1965 vond het Tweede Vaticaans Concilie plaats. Daarmee is het in 2012 precies vijftig jaar geleden dat paus Johannes XXIII het concilie opende. In de halve eeuw die ons scheidt van dit concilie zijn de besluiten ervan uitgewerkt en toegepast. Vaticanum II is een mijlpaal in de kerkgeschiedenis en heeft volop doorwerking. Op deze bijeenkomst in het bisschopshuis staat we stil bij enkele centrale thema's van het concilie.

Bijeenkomsten in het bisschopshuis worden drie keer per jaar gehouden op een maandagavond. De bijeenkomsten zijn speciaal voor pastorale beroeps-krachten werkzaam in het bisdom van Breda. Na twee of drie korte inleidingen is er in een tweede deel gelegenheid om vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

WANNEER	Vrijdag 13 januari (18.00 uur) - 15 januari (13.00 uur)
VOOR WIE	Directeuren en leerkrachten van het primair en voortgezet onderwijs.
WAAR	Norbertijnenabdij, Postel (België)
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20
KOSTEN	€150 per persoon
BEGELEIDING	Martina Meul, bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs.
INFORMATIE	Martina Meul, T 076 5223444, E bg.onderwijs@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Vóór 1 januari 2012 via programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER	Maandag 16 januari 2012, 19.30 - 21.45 uur
VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.
WAAR	Bisschopshuis, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Bisschop Van den Hende.
INFORMATIE	Secretariaat bisdomleiding, T 076 5223444, E secr.bisdomleiding@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

VERVOLGCURSUS PAROCHIEBESTUUR

DE FINANCIËLE INRICHTING VAN EEN PAROCHIE

C.Q. SAMENWERKINGSVERBAND

KADERCURSUS LITURGIE

De inrichting van een nieuw parochieel samenwerkingsverband heeft consequenties voor de financiële inrichting van de parochies binnen die verbanden.

Op deze avond zal de econoom van het bisdom een aantal thema's verdiepen die te maken hebben met de nieuwe opzet van de parochieorganisatie.

De Kadercursus liturgie geeft u een inhoudelijke vorming op liturgisch gebied. De kadercursus wordt in de loop van een jaar gegeven, in vijftien avonden verdeeld over vier modules. Twee modules worden in het voorjaar gegeven, twee modules in het najaar.

De onderwerpen die aan de orde komen zijn: de wezenlijke kenmerken van de liturgie; de verschillende soorten vieringen; het voorgaan van parochianen en de kerkrechtelijke basis ervan; de vormgeving van liturgische vieringen en de elementen die men toepast (Bijbel, gebed, gezang, muziek, stilte, symbolen, gebaren).

Verder is er uitvoerig aandacht voor het maken en houden van een overweging en de opbouw van een viering.

Deelnemers van de kadercursus liturgie en de kadercursus kerkmuziek volgen een deel van de cursus gezamenlijk.

WANNEER	Maandag 16 januari 2012, 19.30 - 22.00 uur
VOOR WIE	Parochiebestuurders, verantwoordelijken voor de financiën binnen de parochie.
WAAR	Bisdomkantoor, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	40
KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Econoom Gerard de Rooij en diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.
INFORMATIE	Econoom Gerard de Rooij, T 076 5223444, E gdrooij@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER	15 donderdagavonden, 19.30 - 21.30 uur, start 19 januari 2012: 19 januari / 2 en 16 februari / 1 en 15 en 29 maart / 12 en 26 april / 10 mei / 13 en 27 september / 11 en 25 oktober / 8 en 22 november
VOOR WIE	Vrijwilligers werkgroepen liturgie.
WAAR	Dekenaal centrum De Baronie, Rijen
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20
KOSTEN	€75 per persoon
BEGELEIDING	Myriam de Jong-Smits, medewerker liturgie.
INFORMATIE	Myriam de Jong-Smits T 076 5223444, E mdejongsmits@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Op voordracht van de pastorale beroepskracht uit de eigen parochie via E programmagids@bisdombreda.nl

JANUARI

FEBRUARI

MAART

APRIL

MEI

JUNI

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

43

JANUARI

FEBRUARI

MAART

APRIL

MEI

JUNI

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

42

De Kadercursus kerkmuziek biedt u een inhoudelijke vorming op liturgisch en kerkmuzikaal gebied. De kadercursus wordt in de loop van een jaar gegeven, in vijftien avonden verdeeld over vier modules. In de kadercursus kerkmuziek wordt aandacht besteed zowel aan de liturgische als de kerkmuzikale aspecten.

U maakt kennis met de functie en de vormen van muziek in de liturgie. We volgen de ontwikkeling van het kerklied en van de meerstemmigheid door de eeuwen heen. Wat de liturgische aspecten betreft, staan we stil bij de grondbegrippen van de liturgie, de belangrijkste uitingsvormen van de katholieke eredienst en aan de afzonderlijke elementen, zoals de Bijbel, het gebed en het kerkgebouw.

Voorafgaand aan de actieperiode voor de Actie Kerkbalans presenteert het bisdom op vrijdag 20 januari 2012 de diocesane cijfers van de actie Kerkbalans. De diocesane presentatie is gebaseerd op de gegevens van alle parochies uit het bisdom van Breda. De actie Kerkbalans 2012 wordt gevoerd van 15 januari 2012 t/m 29 januari.

De econoom van het bisdom, Gerard de Rooij, geeft een toelichting op de cijfers. Daarnaast wordt voor parochies in het kader van Kerkbalans nieuwe stijl uitgewisseld over positieve ervaringen en succesvolle activiteiten in het kader van Kerkbalans nieuwe stijl.

WANNEER	15 donderdagavonden, 19.30 - 21.30 uur, start 19 januari 2012: 19 januari, 2 en 16 februari / 1 en 15 en 29 maart / 12 en 26 april / 10 mei / 13 en 27 september / 11 en 25 oktober / 8 en 22 november
VOOR WIE	Ieder die met kerkmuziek te maken heeft als dirigent, koorzanger, begeleider of lid van een liturgische werkgroep.
WAAR	Dekenaal centrum De Baronie, Rijen
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20
KOSTEN	€75 per persoon
BEGELEIDING	Jan Schuurmans, medewerker kerkmuziek.
INFORMATIE	Jan Schuurmans T 076 5223444, E jschuurmans@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Op voordracht van de pastorale beroepskracht uit de eigen parochie via E programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER	Vrijdag 20 januari 2012, 13.00 - 14.30 uur
VOOR WIE	Penningmeesters en administrateurs van parochies, pastorale beroepskrachten, allen die betrokken zijn bij de financiën van de parochies.
WAAR	Bisdomkantoor, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	40
KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Econoom Gerard de Rooij en Gerrit van Dieren, financiën.
INFORMATIE	Afdeling financiën, T 076 5223444, E gvdiere@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Met een diaconaal werkbezoek informeren de bisschop en de bisdomstaf zich op locatie over een problematiek of een sociaal vraagstuk en gaan daarover in gesprek, mede vanuit de sociale leer van de Kerk. Voor de diaconale werkbezoeken nodigt het bisdom tevens direct betrokken mensen uit de parochies en het maatschappelijk middenveld uit.

Op vrijdagmiddag 20 januari 2012 bezoekt de bisschop de KMA (Koninklijke Militaire Academie) te Breda.

Bij dit werkbezoek staat de volgende vraag centraal: hoe worden militairen opgeleid en voorbereid op internationale missies en welke visie heeft de Kerk op internationale militaire operaties?

Voor gebruikers van de ledenadministratie van Navision die al in de praktijk gebruik maken van Navision wordt een terugkom-bijeenkomst georganiseerd.

In deze training kunt u op specifieke zaken ingaan die in de praktijk moeilijkheden opleveren.

Voor deze bijeenkomst is uitgenodigd van het RK Ledenbureau, de heer Stef van der Steen, om uw vragen te beantwoorden. Hij zal ook functionaliteit en de werking van de ledenadministratie uiteenzetten.

WANNEER	Vrijdag 20 januari 2012, 15.00 - 17.30 uur	WANNEER	Zaterdag 4 februari 2012, 9.00 - 12.30 uur
VOOR WIE	Mensen uit Kerk en maatschappelijke organisaties uit de samenleving op uitnodiging van de bisschop.	VOOR WIE	Getrainde gebruikers van ledenadministratie Navision.
WAAR	De KMA in Breda	WAAR	Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	15
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.	BEGELEIDING	Marianne Aarts (adjunct-econoom), Frans van den Hurk (financiën), Gerrit van Dieren (financiën).
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Gerrit van Dieren, T 076-5223444, E gvdieren@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Op uitnodiging van de bisschop.	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Deze cursus voor parochiebestuurders is een vervolg op de 'Basiscursus parochiebestuur'.

In deze bijeenkomst worden de kaders uiteengezet rond herbestemming van kerkgebouwen.

Deels zijn het inhoudelijke kaders waar u als parochiebestuurder mee te maken heeft (het kerkgebouw als 'Huis van God'), deels zijn dit procesmatige kaders (wie informeert u wanneer en welke partijen zijn betrokken?).

De Antoniusacademie is een ronde tafel conferentie om de visies op een vraagstuk zo goed mogelijk uit te wisselen. Op vrijdag 10 februari vindt een Antoniusacademie plaats over economie. Het terrein van de economie is niet moreel neutraal. Als menselijke activiteit moet de economie vanuit een moreel gezichtspunt gestructureerd worden (Caritas in Veritate, nr. 36).

De vraagstelling voor deze Antoniusacademie is: welke waarden en normen zijn van belang voor het economisch verkeer en hoe krijgen deze daadwerkelijk vorm?

De Antoniusacademie wordt driemaal per jaar georganiseerd (zie p. 14 voor de bijeenkomst over ontwikkelings-samenwerking op 9 september 2011, zie p. 66 voor de bijeenkomst over zorg in de wijk in mei 2012).

De Antoniusacademie is genoemd naar de heilige Antonius van Padua (12e-13e eeuw). De heilige Antonius had in zijn tijd veel oog voor het leven en de ontplooiings-kansen van individuele armen. Hij kwam voor hen op in zijn prediking én door zijn concrete voorbeeld. Antonius had ook zorg voor rijken en machtigen, namelijk dat zij door zijn prediking op hun beurt evenzeer oog zouden krijgen voor het leven van de kleinen en hen als mens, naar Gods beeld geschapen, zouden herkennen en erkennen.

WANNEER	Dinsdag 7 februari 2012, 19.30 - 22.00 uur	WANNEER	Vrijdag 10 februari 2012, 15.00 - 17.30 uur
VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten en parochiebestuurders.	VOOR WIE	Op uitnodiging voor mensen uit Kerk en maatschappelijke organisaties uit de samenleving.
WAAR	Goddelijke Voorzienigheidskerk, Van Heelulaan 73, 4624 BL Bergen op Zoom	WAAR	H. Antoniuskathedraal, Breda
MAX. AANTAL DEELNEMERS	50	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Zakelijke dienstverlening en de commissie kerkelijke gebouwen (Leo Moeleker).	BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening en diaken Fred van Iersel, diocesaan functionaris sociale leer van de Kerk.
INFORMATIE	Econoom Gerard de Rooij, T 076 5223444, E gdrooij@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	Op uitnodiging van de bisschop.

De Kadercursus catechese geeft u een inhoudelijke vorming op catechetisch gebied. Er is uitvoerig aandacht voor de praktijk. Theorie en praktijk worden geïntegreerd met elkaar. De Kadercursus catechese wordt gegeven in twaalf avonden verdeeld over vier modules.

De onderwerpen die aan de orde komen:

- Wat is catechese? Kenmerken van catechese, doel en taken, doelgroepen, nieuwe wegen van de parochiecatechese, de gemeenschap vitaliseren.
- Het christelijk geloof: God, de Bijbel in de catechese, de geloofsbelijdenis
- Speerpunt in het bisdom van Breda: sacramentencatechese
- Praktijkavonden: het voorbereiden van een catecheseavond, het maken en hanteren van een draaiboek

De Kadercursus catechese werd in 2010 voor de eerste maal gegeven in dekenaat De Baronie. In het najaar 2011 vindt de cursus plaats in dekenaat Het Markiezaat en in het voorjaar 2012 start deze in dekenaat Zeeland. De kadercursus rouleert door de drie dekenaten.

Ruim 10% van de Nederlanders leeft in armoede. Armoede leidt tot sociale uitsluiting en beperkt de mogelijkheden tot ontplooiing en ontwikkeling. Veel mensen durven er niet voor uit te komen.

In samenwerking met Stichting de Vonk wordt deze training gegeven, waarna u beter in staat bent om armoede te signaleren en hoe daar in praktijk mee om te gaan.

U wordt geïnformeerd over armoede in Nederland, wat armoede met mensen doet en hoe armoede kan worden tegengegaan in de parochie(kern) in het kader van diaconie en caritas. Aan de hand van praktijkvoorbeelden leert u handelen op basis van de beleving en houding van mensen en ontdekt u de valkuilen van de hulpverlener.

Er worden twee trainingen gegeven: een voor vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld leden van een zieken- of huisbezoekgroep (zie p. 19), en deze training voor pastorale beroepskrachten en.

WANNEER 12 donderdagavonden, 19.30 - 21.30 uur, start 1 maart 2012
2012: 1, 8, 22 en 29 maart / 12 en 19 april / 6, 13 en 27 september / 4 oktober / 8 en 15 november

VOOR WIE Vrijwilligers werkgroepen catechese.

WAAR Dekenaal centrum dekenaat Zeeland, Heinkesstrand

MAX. AANTAL DEELNEMERS 20

KOSTEN €75 per persoon

BEGELEIDING Martina Meul, catecheet en Els Ettes, pastoraal werkster.

INFORMATIE Martina Meul, T 076 522 34 44, E bg.onderwijs@bisdombreda.nl

AANMELDEN Vóór 15 februari 2012 via E programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER Maandag 5 maart 2012, 13.00 - 17.00 uur

VOOR WIE Pastorale beroepskrachten.

WAAR Dekenaal centrum dekenaat De Baronie, Rijen

MAX. AANTAL DEELNEMERS 15

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Pastorale dienstverlening i.s.m. Marja Wittenbols van Stichting de Vonk.

INFORMATIE Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl

AANMELDEN Uiterlijk vier dagen voor aanvang van de cursus via E programmagids@bisdombreda.nl

De eucharistieviering eindigt met de zegen en wegzending. Vaak wordt de wegzending ervaren als 'de mis is klaar, we gaan weer naar het gewone leven terug'.

Toch is deze wegzending meer dan alleen een slotaanduiding: het gaat om een zending, werk maken van de opdracht als christen in deze wereld. Liturgie en de sociale leer van de Kerk en diaconie zijn geen zaken die los staan van elkaar, maar juist wezenlijk met elkaar verbonden zijn.

'Ite Missa est' betekent: gezonden en gesterkt om te werken aan rechtvaardigheid en vrede.

De Studiedag liturgie biedt u de kans bij deze relatie tussen liturgie en sociale leer en diaconie stil te staan en nodigt u uit na te denken hoe deze relatie in de concrete parochiepraktijk vorm kan krijgen.

Te denken valt dan bijvoorbeeld aan de actualisering van de Schriftlezingen in de homilie, het aanbrenge van diaconale gaven tijdens de offerande, het ontsteken van de vastenestafettekaars tijdens het gebedsmoment op de parochiële vastendag en het starten van de vergadering met een gebedsmoment.

Het concrete programma van de studiedag is begin 2012 beschikbaar. De Studiedag liturgie wordt jaarlijks georganiseerd door de diocesane commissie voor liturgie.

Tweemaal per jaar is er per dekenaat een bijeenkomst voor besturen van (inter)parochiële caritasinstellingen.

De bijeenkomst in het voorjaar is opgezet om informatie uit te wisselen tussen bisdom en de besturen met betrekking tot een diaconaal thema.

WANNEER	Dinsdag 6 maart 2012, 10.00 - 16.00 uur	WANNEER	Dinsdag 6 maart 2012, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat De Baronie Dinsdag 20 maart 2012, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat Het Markiezaat Dinsdag 27 maart 2012, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat Zeeland
VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten, vrijwilligers, die actief zijn in de liturgie en sacramentencatechese alsook de bestuursleden van de (inter)parochiële caritasinstellingen, vrijwilligers die actief zijn in de diaconie en andere belangstellenden.	VOOR WIE	Bestuursleden van de (inter)parochiële caritasinstellingen.
WAAR	Centrum Bovendonk, Hoeven	WAAR	Dekenaat De Baronie: de Michaelkerk, Hooghout 67, 4817 EA Breda Dekenaat Het Markiezaat: dekenaal centrum Roosendaal Dekenaat Zeeland: parochiecentrum Emmaüskerk, Alberdinck Thijmstraat 2, Terneuzen
MAX. AANTAL DEELNEMERS	120	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	€20 per persoon inclusief lunch.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Diocesane commissie voor liturgie.	BEGELEIDING	Diaken Wim Tobé, diocesaan functionaris PCI's.
INFORMATIE	Bij het secretariaat van de Diocesane commissie voor liturgie: Myriam de Jong-Smits T 076 5223444, E mdejongsmits@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Wim Tobé, T 076 5223444, E wtobe@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Vóór 14 februari 2012 via E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Deze informatieavond 'Besturen van de parochie op weg naar 2015' is opgezet om u als betrokkene bij het bestuur van een parochie bij te praten en een aantal actuele thema's te verdiepen. Er wordt onder meer gesproken over 'de organisatorische inrichting van het samenwerkingsverband' (Analecta 2011 speciale uitgave).

In 2011-2012 krijgt het samenwerkings-traject van parochies 'In de duizend gezichten van Uw volk' zijn beslag in samenvoeging van parochies. Op weg naar 2015 nodigt het bisdombestuur parochies uit om parochieplannen te ontwikkelen

In 2012 wordt voor de tweede keer een retraite aangeboden voor de pastoraal werkers en werksters in het bisdom van Breda. Om ook de mensen met een gezin de mogelijkheid te geven aan de retraite deel te nemen, is gekozen voor een korte retraite: van zondag in de late namiddag tot woensdagmiddag.

De retraite wordt gehouden bij de zusters Benedictinessen te Oosterhout en wordt geleid door drs. Vincent Schoenmakers.

WANNEER	Dinsdag 6 maart 2012, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat De Baronie Woensdag 7 maart 2012, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat Zeeland Donderdag 15 maart 2012, 20.00 - 22.00 uur voor dekenaat Het Markiezaat	WANNEER	Zondag 11 maart 2012 (eind van de middag) t/m woensdag 14 maart (na het middagmaal)
VOOR WIE	Parochiebestuurders, bestuurders van parochiekernen en geloofsgemeenschappen, pastorale beroepskrachten en leden van de regionale projectgroepen.	VOOR WIE	Pastoraal werk(st)ers van het bisdom.
WAAR	Dekenaat De Baronie: de Verrijzeniskerk, Vondellaan 43, 4904 BA Oosterhout Dekenaat Zeeland: dekenaal centrum Zeeland, Heinkenszand Dekenaat Het Markiezaat: dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal	WAAR	Abdij Onze lieve Vrouw, Zandheuvel 90, 4901 HX Oosterhout
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	12 tot 14
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	€100 per persoon
BEGELEIDING	Dekenaal coördinator Geerten Kok, projectleider 'In de duizend gezichten van Uw volk' en diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.	BEGELEIDING	Drs. Vincent Schoenmakers
INFORMATIE	Geerten Kok, E gkok@bisdombreda.nl of diaken Peter Hoefnagels, E phoefnagels@bisdombreda.nl, T 076 5223444, E @bisdombreda.nl	INFORMATIE	Rector Norbert Schnell, T 0165 504277, E info@pdob.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	voor 1 februari 2012 (in verband met het reserveren van de kamers bij de zusters, graag zo spoedig mogelijk opgeven) via E programmagids@bisdombreda.nl

In deze cursus gaat de cursusleider stapsgewijs met u aan de slag om te verhelderen voor welke taken welke vrijwilligers nodig zijn en wat nodig is aan ondersteuning en begeleiding om ze ook te behouden. Vervolgens wordt gericht gekeken naar hoe u nieuwe vrijwilligers kunt werven.

De cursus bestaat één dagdeel. De cursus wordt een keer 's avonds gegeven (Rijen) en een keer overdag (Goes).

Thema: Dood en verrijzenis, levenseinde en begin.
Binnen de sfeer van kloosterlijk gebedsleven (Karmel) reflecteren we, midden in de Goede week, zowel theologisch, pastoraal, als persoonlijk, op de betekenis van het verrijzenisgeloof. Hoe werkt dat door in onze werksituaties rond levenseinde? Aan de hand van inleiding en uitwisseling van praktijksituaties zullen we ons geloofsverstaan verdiepen.

Jan Brok voert de deelnemers binnen in de hedendaagse eschatologie. Piet Hein Dieben begeleidt de groepsprocessen. Beiden zijn docent aan de Priester- en diakenopleiding Bovendonk.

De kloosterdagen beslaan de woensdagavond, donderdag (hele dag) en vrijdagochtend.

WANNEER	Maandag 12 maart 2012, 19.00 - 22.00 uur Woensdag 14 maart 2012, 9.30 - 12.30 uur	WANNEER	Woensdag 21 maart t/m vrijdag 23 maart 2012
VOOR WIE	Parochiebestuurders, bestuursleden van (inter)parochiële caritas instellingen, pastorale beroepskrachten, iedereen die met de werving van vrijwilligers te maken heeft.	VOOR WIE	Pastorale beroepskrachten in de zorg met een zending van de bisschop.
WAAR	Maandag 12 maart: het dekenaal centrum Dekenaat De Baronie, Rijen Woensdag 14 maart: in H. Maria Magdalena, Singelstraat 9, Goes	WAAR	Karmel Weelde (België)
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20	MAX. AANTAL DEELNEMERS	8
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	€100 per persoon
BEGELEIDING	Pastorale dienstverlening i.s.m. Marja Wittenbols van Stichting de Vonk.	BEGELEIDING	Bob van Geffen, bisschoppelijk gedelegeerde voor de categoriale zorg, studierector Jan Brok, supervisor Piet Hein Dieben.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Bob van Geffen, T 076 5223444, E bvgeffen@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Uiterlijk vier dagen voor aanvang van de cursus via E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

We hebben vaak wel een beeld in ons hoofd van waar we naar toe willen, maar we weten niet altijd goed hoe we dat kunnen realiseren.

Een projectmatige aanpak kan daarbij een goed hulpmiddel zijn.

In twee avonden krijgt u handvatten aangereikt hoe die beelden omgezet kunnen worden in meetbare doelen en in een projectplan. Er wordt aandacht besteed aan de inzet van mensen en middelen en aan de valkuilen onderweg. U krijgt tussen de twee bijeenkomsten een opdracht mee om thuis uit te werken.

Volgend werkjaar komt er een vervolg op deze cursus, die zal gaan over fondsenwerving. Om aan de fondsenwervingscursus deel te kunnen nemen dient u deze cursus projectmatig werken gevolgd te hebben.

Voor gebruikers van de financiële administratie van Navision die al in de praktijk gebruik maken van Navision wordt een terugkombijeenkomst georganiseerd. Door middel van deze training kunt u op specifieke zaken ingaan die in de praktijk moeilijkheden opleveren.

WANNEER Maandag 2 en maandag 16 april 2012, 19.30 - 22.00 uur

VOOR WIE Parochiebestuurders en pastorale beroepskrachten.

WAAR Michaelparochie, Hooghout 67, 4817 EA Breda

MAX. AANTAL DEELNEMERS 20

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Jos de Kreek, diocesaan coördinator projecten.

INFORMATIE Jos de Kreek, T 0165 504277, E jdkreek@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

WANNEER Zaterdag 14 april 2012, 9.00 - 12.30 uur

VOOR WIE Getrainde gebruikers van financiële administratie Navision.

WAAR Dekenaar centrum Markiezaat, Roosendaal

MAX. AANTAL DEELNEMERS 15

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Marianne Aarts (adjunct-econoom), Gerrit van Dieren (financiën), Frans van den Hurk (financiën).

INFORMATIE Gerrit van Dieren, T 076-5223444, E gvdieren@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

INFORMATIEDAG PRIESTER- EN DIAKENOPLEIDING BOVENDONK

VERVOLGCURSUS PAROCHIEBESTUUR BESTUREN MET HET GELOOF VOOROP

Op zaterdag 14 april 2012 vindt op Bovendonk te Hoeven een informatiedag plaats voor mannen, jong en ouder, met interesse voor de opleiding en vorming tot priester of diaken.

De informatiebijeenkomst wordt verzorgd door de bisschop en de rector en studierector van Bovendonk. Deze informatiedag vindt plaats voor Roepingenzondag 29 april 2012.

Deze bijeenkomst is een vervolg op de 'Basiscursus parochiebestuur'. Het besturen van een parochie kent vele organisatorische aspecten. Heel nadrukkelijk vraagt het bisdom van parochiebestuurders de parochies te besturen vanuit 'het geloof voorop'.

Hoe kunt u dit als parochiebestuurder vormgeven? Deze vraag heeft een persoonlijke kant (uw eigen geloofsleven) én een bestuurlijke kant (de parochie zodanig organiseren dat het geloof daadwerkelijk op de eerste plaats komt): geloofsverwoording en geloofscommunicatie.

WANNEER	Zaterdag 14 april 2012, 10.00 - 15.00 uur	WANNEER	Woensdag 18 april 2012, 20.00 uur
VOOR WIE	Mannen met interesse voor de opleiding en vorming tot priester of diaken.	VOOR WIE	Voor de bestuursleden die in 2010 of 2011 de 'Basiscursus parochiebestuur' gevolgd hebben en voor andere geïnteresseerde parochiebestuursleden.
WAAR	Centrum Bovendonk, Hoeven	WAAR	Parochiecentrum 'De Ark', Hontestraat 6, 4411 CL Rilland
MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	N.v.t.	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	rector Norbert Schnell en studierector Jan Brok.	BEGELEIDING	Dekenaar coördinator Geerten Kok, projectleider 'In de duizend gezichten van Uw volk', en diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.
INFORMATIE	Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277, E info@pdob.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Aanmelden voor de informatiebijeenkomst kan via een formulier op de website www.pdob.nl. Aanmelding voor de bijeenkomst is verplicht.	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

De 'Kadercursus sociale leer en diaconie' geeft een inhoudelijke vorming op diaconaal gebied, waarbij het 'Compendium van de sociale leer van de Kerk' leidraad is. Vanuit de menselijke waardigheid, het centrale begrip van de sociale leer van de Kerk, worden verschillende terreinen van de samenleving belicht, zoals arbeid, zorg, onderwijs, en publiek bestuur.

De kadercursus wordt in de loop van een jaar gegeven, in vijftien avonden. De onderwerpen die aan de orde komen:

- de Bijbelse wortels van barmhartigheid en gerechtigheid
- het evangelisch besef dat dienst aan de Heer en dienst aan de naaste samengaan
- de sociale rechtvaardigheid in de geschiedenis van de Kerk
- sociale encyclieken van de Kerk
- de inspiratie van diaconale heiligen
- praktijkvoorbeelden van concrete diaconale activiteiten in de parochies

De kadercursus sociale leer en diaconie start in 2011 in dekenaat De Baronie, in 2012 in dekenaat Het Markiezaat, in 2013 in het dekenaat Zeeland.

Jaarlijks wordt voor en door tieners en jongeren 'Theater in de kerk' georganiseerd. Theater in de kerk is een intensieve kennismaking met Bijbelteksten.

Op één dag wordt een Bijbels thema of verhaal ingestudeerd. Jongeren zijn een hele dag bezig om de voorstelling voor te bereiden die 's avonds wordt uitgevoerd. Voor iedereen is er wat te doen: choreografie, dans, toneel, muziek!

WANNEER	15 donderdagavonden, 19.30 - 21.30 uur, start donderdag 19 april 2012 2012: 19 april / 3 en 24 mei / 7 en 21 juni / 6, 13 en 20 september / 4 en 25 oktober / 8, 22 en 29 november / 6 en 13 december	WANNEER	Op 21 april 2012, 10.00 uur
VOOR WIE	Vrijwilligers werkgroepen diaconie, bestuursleden (inter)parochiële caritasinstellingen.	VOOR WIE	Jongeren en tieners.
WAAR	Dekenaal centrum Het Markiezaat, Roosendaal	WAAR	Een parochiekerk in het bisdom.
MAX. AANTAL DEELNEMERS	20	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	€75 per persoon	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Myriam de Jong-Smits, medewerker diaconie en diaken Fred van Iersel, diocesaan functionaris sociale leer van de Kerk.	BEGELEIDING	Pastorale dienstverlening en het jongerenpastoraat.
INFORMATIE	Myriam de Jong-Smits T 076 5223444, E mdejongsmits@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl en E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl
AANMELDEN	Vóór 30 maart 2012 en op voordracht van de pastorale beroepskracht uit de eigen parochie via E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	Via E programmagids@bisdombreda.nl

VESPERVIERING VAN DE GEBEDSKRING ROEPINGEN

BEZINNINGSDAG VOOR PASTORALE BEROEPSKRACHTEN MET EMERITAAT DE BRON VAN GELOOF LEVEND HOUDEN

Op Roepingenzondag 2010 startte een gebedskring roepingen voor het bisdom van Breda. De gebedskring komt tweemaal per jaar bijeen voor een vesperviering. De vespervieringen vinden plaats in de H. Antoniuskathedraal om 17.00 uur.

In de vesper wordt gebeden om priesterroepingen, diakenroepingen en roepingen tot het religieuze leven.

Mensen die het gebed om roepingen in het bisdom van Breda mee willen dragen zijn van harte uitgenodigd om zich aan te sluiten bij de gebedskring roepingen. In het bijzonder wordt om gebed gevraagd voor de Priester- en diakenopleiding Bovendonk.

Leden van de gebedskring worden persoonlijk uitgenodigd voor de bijeenkomsten van de gebedskring. Als lid ontvangt u ook informatie over de Priester- en diakenopleiding Bovendonk.

Naast de gebruikelijke jaarlijkse emeritidag wordt sinds enkele jaren een bezinningsdag voor emeriti gehouden onder de titel: Hoe houden we, nu we ouder worden, onze bronnen van geloof en spiritualiteit vitaal? Gemiddeld tekenen een dertigtal emeriti hiervoor in. Ook in het voorjaar 2012 wordt een dergelijk aanbod weer gedaan. Als u emeritus bent, bent u hiervoor uitgenodigd.

WANNEER Zondag 29 april, 17.00 uur (Roepingenzondag)

VOOR WIE Iedereen die het gebed om roepingen in het bisdom van Breda mee wil dragen.

WAAR H. Antoniuskathedraal, Sint Janstraat, Breda

MAX. AANTAL DEELNEMERS N.v.t.

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Rector N. Schnell.

INFORMATIE T 076 5223444, E gebedskringroepingen@bisdombreda.nl

AANMELDEN T 076 5223444, E gebedskringroepingen@bisdombreda.nl

WANNEER Woensdag 9 mei 2012

VOOR WIE Pastorale beroepskrachten met emeritaat.

WAAR Het klooster van de Broeders van Huijbergen, Huijbergen

MAX. AANTAL DEELNEMERS N.v.t.

KOSTEN €10 per persoon

BEGELEIDING Bisdomleiding en pastorale dienstverlening.

INFORMATIE Drs. Vincent Schoenmakers, T 076 5223444, E vschoenmakers@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

De Antoniusacademie is een forum waar mensen uit Kerk en samenleving op uitnodiging van de bisschop bij elkaar komen om een thema uit de sociale leer van de Kerk nader uit te werken en uit te dragen. De Antoniusacademie is een ronde tafel conferentie om de visies op een vraagstuk zo goed mogelijk uit te wisselen. Op vrijdag 11 mei vindt een Antoniusacademie plaats over zorg in de wijk. De vraagstelling die wordt beantwoord is: wat zijn de gevolgen van decentralisatie van de zorg voor de lokale parochie en voor diverse andere betrokken partijen, en hoe om te gaan met (nieuwe) uitdagingen?

De Antoniusacademie wordt driemaal per jaar georganiseerd (zie p. 14 voor de bijeenkomst over ontwikkelings-samenwerking op 9 september 2011, zie p. 49 voor de bijeenkomst over economie in januari 2012). De Antoniusacademie is genoemd naar de heilige Antonius van Padua (12e-13e eeuw). De heilige Antonius had in zijn tijd veel oog voor het leven en de ontplooiingskansen van individuele armen. Hij kwam voor hen op in zijn prediking én door zijn concrete voorbeeld. Antonius had ook zorg voor rijken en machtigen, namelijk dat zij door zijn prediking op hun beurt evenzeer oog zouden krijgen voor het leven van de kleinen en hen als mens, naar Gods beeld geschapen, zouden herkennen en erkennen.

In januari 2011 verscheen in de reeks Kerkelijke Documentatie de Nederlandse vertaling van de apostolische exhortatie 'Verbum Dei' van paus Benedictus XVI, het slotdocument van de bisschoppen-synode (2008) over het Woord van God in het leven en de zending van de Kerk'. Op deze bijeenkomst in het bisschopshuis wordt het document ingeleid en toegelicht en gaan we er met elkaar over in gesprek.

Bijeenkomsten in het bisschopshuis worden drie keer per jaar gehouden op een maandagavond. De bijeenkomsten zijn speciaal voor pastorale beroeps-krachten werkzaam in het bisdom van Breda. Na twee of drie korte inleidingen is er in een tweede deel gelegenheid om vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

WANNEER Vrijdag 11 mei 2012, 15.00 - 17.30 uur

VOOR WIE Mensen uit Kerk en maatschappelijke organisaties uit de samenleving, op uitnodiging van de bisschop.

WAAR Antoniuskathedraal, Breda

MAX. AANTAL DEELNEMERS N.v.t.

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening en diaken Fred van Iersel, diocesaan functionaris sociale leer van de Kerk.

INFORMATIE Diaken Peter Hoefnagels T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl

AANMELDEN Op uitnodiging van de bisschop.

WANNEER Maandag 14 mei 2012, 19.30 - 21.45 uur

VOOR WIE Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.

WAAR Bisschopshuis, Breda

MAX. AANTAL DEELNEMERS N.v.t.

KOSTEN N.v.t.

BEGELEIDING Bisschop Van den Hende.

INFORMATIE Secretariaat bisdomleiding, T 076 5223444, E secr.bisdomleiding@bisdombreda.nl

AANMELDEN E programmagids@bisdombreda.nl

KLOOSTERWEEKEND VOOR JONGEREN

ONZE AANDACHT RICHTEN OP GOD

DIACONAAL WERKBEZOEK

NAAR EEN JUSTITIËLE INSTELLING

In een weekend in juni stellen de zusters Benedictinessen in Oosterhout hun gastenverblijf beschikbaar, speciaal voor jonge mensen in het bisdom van Breda die in een soms drukke en onrustige omgeving verlangen om dichterbij God te komen, om van daaruit hun leven gestalte te kunnen geven.

Wij zullen samen Bijbelteksten lezen, bidden, en eucharistie vieren, psalmen zingen en samen stil worden. Wij mogen genieten van de kloostertuin en samen met de zusters bidden in de kapel.

Er is ruimte voor uitwisseling en persoonlijk gesprek en om te ervaren wat bidden voor je betekent.

Met een diaconaal werkbezoek informeren de bisschop en de bisdomstaf zich op locatie over een problematiek of een sociaal vraagstuk en gaan daarover in gesprek, mede vanuit de sociale leer van de Kerk. Voor de diaconale werkbezoeken nodigt het bisdom tevens direct betrokken mensen uit de parochies en het maatschappelijk middenveld uit.

Op een vrijdag in juni 2012 bezoekt de bisschop een justitiële instelling.

Bij dit werkbezoek staat de volgende vraag centraal: hoe wordt straf niet alleen ingezet om de openbare orde en veiligheid van personen te garanderen, maar ook als instrument ter verbetering van personen? (Compendium van de sociale leer van de Kerk, nr. 403)

WANNEER	Vrijdag 18 mei t/m zondag 20 mei 2012	WANNEER	Vrijdag 22 juni 2012
VOOR WIE	Jongeren van 16 tot 30 jaar.	VOOR WIE	Mensen uit Kerk en maatschappelijke organisaties uit de samenleving op uitnodiging van de bisschop.
WAAR	Onze Lieve Vrouwe Abdij van de zusters Benedictinessen, Oosterhout	WAAR	Een justitiële instelling in Zeeland.
MAX. AANTAL DEELNEMERS	13	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	€30 per persoon	KOSTEN	N.v.t.
BEGELEIDING	Pastorale dienstverlening in samenwerking met Theresia de Meijer, pastoraal werkster in Bergen op Zoom, en zr. Hildegard Koetsveld osb.	BEGELEIDING	Diaken Peter Hoefnagels, hoofd pastorale dienstverlening.
INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl en E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl	INFORMATIE	Diaken Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl	AANMELDEN	Op uitnodiging van de bisschop.

JAARLIJKSE RETRAITE VOOR (AANSTAANDE) PRIESTERS EN DIAKENS

SUMMERSCHOOL 2012: DE KERK EN JIJ!

Jaarlijks wordt een retraite aangeboden aan priesters, diakens en de priester- en diakenstudenten van het bisdom. De retraite vindt plaats in de tweede helft van juni van zondag 24 juni, eind van de middag, tot en met vrijdag 29 juni, na het middagmaal. De retraiteleider is rector Norbert Schnell.

Voor de zesde keer wordt voor jongeren in het bisdom van Breda een Summerschool gehouden. Je wordt uitgenodigd je te verdiepen in het katholieke geloof.

De Summerschool heeft een goede balans tussen studieuze verdieping, reflectie en ontspanning. In de vertrouwvolle sfeer van een klooster leer je de geestelijke rijkdom van het katholieke geloof kennen.

De inleiders zijn pastorale beroeps-krachten en andere deskundigen.

WANNEER	Zondag 24 juni 2012 (eind van de middag) t/m vrijdag 29 juni (na het middagmaal)	WANNEER	Woensdag 4 juli 2012 t/m zondag 8 juli 2012
VOOR WIE	Priesters, diakens en priester- en diakenstudenten van het bisdom.	VOOR WIE	Jongeren (18-30 jaar).
WAAR	Abdij Koningshoeven, Eindhoveneweg 3, 5056 RP Berkel-Enschot	WAAR	Paulusabdij (Chemin Neuf), Oosterhout
MAX. AANTAL DEELNEMERS	12	MAX. AANTAL DEELNEMERS	N.v.t.
KOSTEN	€200 per persoon	KOSTEN	€30 per persoon
BEGELEIDING	Rector Norbert Schnell, T 0165 504277, E info@pdob.nl	BEGELEIDING	Diaken Egbert Bornhijm.
INFORMATIE	Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277, E info@pdob.nl	INFORMATIE	Pastorale dienstverlening, T 076 5223444, E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl
AANMELDEN	T 0165 504277, E info@pdob.nl vóór 15 mei 2012.	AANMELDEN	E programmagids@bisdombreda.nl

Besturen

- Basiscursus parochiebestuur p. 29
- Vervolgcurcus parochiebestuur:
 - De financiële inrichting van een parochie c.q. samenwerkingsverband p. 42
 - kaders voor kerkgebouwen p. 48
 - Besturen met het geloof voorop p. 61
- Het werven van vrijwilligers p. 56

Bezinning

- Bezinningsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat:
De bron van geloof levend houden p. 65
- Bisdombedevaart naar Padua en Assisi p. 30
- Kloosterdagen, zie 'Kloosterdagen'
- Leergang spiritueel leiderschap p. 23
- Maria en de oecumene p. 24
- Retraite voor pastoraal werk(st)ers p. 55
- Jaarlijkse retraite voor (aanstaande) priesters en diakens p. 70

Bovendonk

- Informatiedag Priester- en diakenopleiding Bovendonk p. 60
- Priester- en diakenopleiding Bovendonk p. 10
- Toeleidingsaanbod voor aanstaande pastorale beroepskrachten ('Frenckenprogramma') p. 11

Caritas en diaconie

- Cursus nieuwe bestuursleden (inter)parochiële caritasinstelling p. 28
- Informatieavond (inter)parochiële caritas instellingen p. 35
- Met het oog op armoede: training voor pastorale beroepskrachten p. 51
- Met het oog op armoede:
training voor (inter)parochiële caritas instellingen en werkgroepen p. 19
- Startavonden Vastenactie - Vastenestafette 2010 p. 33

'In de duizend gezichten van Uw volk'

- Informatieavond 'Besturen van de parochie op weg naar 2015' p. 54

Emeriti

- Bezinningsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat:
De bron van geloof levend houden p. 65
- Jaarlijkse ontmoetingsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat p. 27

Jongeren

- (after)Summerschool: Adventscollege p. 38
- Kloosterdagen voor jongeren p. 68
- Lopend Vuurtje voor vormelingen p. 22
- Misdienaarsdag p. 21
- Summerschool p. 71
- Werkdag tienergropleiding p. 18

Kadercursus

- Kadercursus catechese p. 17, 50
- Kadercursus kerkmuziek p. 44
- Kadercursus liturgie p. 43
- Kadercursus sociale leer en diaconie p. 16, 62

Kerkbalans

- Presentatie diocesane cijfers p. 45
- Kerkbalans nieuwe stijl p. 25

Kerkgebouw

- Bijeenkomst voor kosteren p. 20
- Kunst verbinden met geloof: Het kerkgebouw, huis van God p. 13
- Vervolgcurcus parochiebestuur: kaders voor kerkgebouwen p. 48

Kloosterdagen

- Kloosterdagen voor docenten en directeuren p. 40
- Kloosterdagen voor de categoriale zorg p. 57
- Kloosterweekend voor jongeren p. 68

Navision

- Ledenadministratie p. 47
- Financiële administratie p. 59

Onderwijs

- Kloosterdagen voor docenten en directeuren p. 40

Pastorale beroepskrachten

- Bijeenkomst in het bisschopshuis p. 15, 41, 67
- Kloosterdagen voor de categoriale zorg p. 57
- Leergang spiritueel leiderschap p. 23
- Met het oog op armoede: training voor pastorale beroepskrachten p. 51
- Pastoorscursus p. 37
- Retraite voor pastoraal werk(st)ers p. 55
- Jaarlijkse retraite voor (aanstaande) priesters en diakens p. 70
- Toeleidingsaanbod voor aanstaande pastorale beroepskrachten p. 11
(‘Frenckenprogramma’)

Sacramenten

- Week van de sacramenten p. 21
- Lopend Vuurtje voor vormelingen p. 22
- Bijeenkomst voor koster p. 20

Sociale leer van de Kerk

- Kadercursus sociale leer en diaconie p. 16, 62
- Antoniusacademie p. 14, 49, 67
- Bijeenkomst in het bisschopshuis p. 15

bisdome van breda

Bisdome van Breda

Veemarktstraat 48, 4811 ZH Breda

T 076 5223444

E secretariaat@bisdombreda.nl

F 076 5216244

I www.bisdombreda.nl**Bovendonk**

Hofstraat 8, 4741 AK Hoeven

T 0165 504 277

E info@pdob.nlI www.bovendonk-opleidingen.nl**Dekanaal centrum dekenaat De Baronie**

Hoofdstraat 58, 5121 JG Rijen

T 0161 232870

E dek.baronie@bisdombreda.nl**Dekanaal centrum het Markiezaat**

Rector Hellemonsstraat 1, 4702 RG Roosendaal

T 0165 593180

E dek.markiezaat@bisdombreda.nlI www.dekenaat-het-markiezaat.nl**Dekanaal centrum dekenaat Zeeland**

Kerkdreef 4, 4451 AD Heinkenszand

T 0113 561764

E dek.zeeland@bisdombreda.nlI www.dekenaatzeeland.nl

bisdom van breda

Dit is een uitgave van het bisdom van Breda

Veemarktstraat 48, 4811 ZH Breda

T 076 5223444

E secretariaat@bisdombreda.nl

F 076 5216244

I www.bisdombreda.nl

Augustus 2011

E programmagids@bisdombreda.nl